Anonymizovaná verze

Věc C-335/23

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

26. května 2023

Předkládající soud:

Landgericht Frankfurt am Main (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

23. února 2023

Žalobkyně a navrhovatelka v odvolacím řízení:

MN

Žalovaná a odpůrkyně v odvolacím řízení:

Qatar Airways

Landgericht Frankfurt am Main (zemský soud ve Frankfurtu nad Mohanem, Německo) [*omissis*]

Usnesení

Ve věci

MN, [*omissis*] Gehrden,

žalobkyně a navrhovatelky v odvolacím řízení

[*omissis*]

proti

Qatar Airways (Q. C. S. C.) [*omissis*] Frankfurt nad Mohanem,

PRACOVNÍ DOKUMENT

žalované a odpůrkyni v odvolacím řízení

[*omissis*]

24. občanskoprávní senát Landgericht Frankfurt am Main
(zemský soud ve Frankfurtu nad Mohanem) [*omissis*]
rozhodl takto:

Řízení se přerušuje.

Soudnímu dvoru Evropské unie se na základě článku 267 SFEU předkládají následující otázky týkající se výkladu unijního práva:

1) **Musí být nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004 vykládáno v tom smyslu, že cestující cestuje bezúplatně podle čl. 3 odst. 3 první alternativy tohoto nařízení, pokud musí za letenku zaplatit pouze poplatky a odletové daně?**

2) **V případě záporné odpovědi na první otázku:**

Musí být nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004 vykládáno v tom smyslu, že v případě, že let byl zarezervován v rámci časově a množstevně omezené akce leteckého dopravce, ke které měla přístup pouze určitá profesní skupina, nejedná o cenu, která je (nepřímo) dostupná veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 3 druhé alternativy tohoto nařízení?

3) **V případě, že i odpověď na druhou otázku je záporná a dospěje se k závěru, že je dána oblast působnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004:**

   a) **Musí být čl. 8 odst. 1 písm. c) tohoto nařízení vykládán v tom smyslu, že mezi původně rezervovaným a zrušeným letem a náhradní přepravou požadovanou v pozdějším termínu musí existovat časová souvislost?**

   b) **Jak by tato časová souvislost popřípadě měla být vymezena?**

Odůvodnění

Žalobkyně se domáhá náhradní přepravy podle čl. 8 odst. 1 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004 (dále jen „nařízení o právech cestujících v letecké dopravě“).

Žalobkyně měla u žalované jakožto provozujícího leteckého dopravce [*omissis*] zaplacenou a potvrzenou rezervaci na trase Frankfurt nad Mohanem přes Dauhá do Sydney, jakož i příslušné zpáteční lety. Let do Dauhá se měl uskutečnit dne

Anonymizovaná verze

PRACOVNÍ DOKUMENT

6. srpna 2021 a navazující let do Sydney dne 7. srpna 2021. Zpáteční let ze Sydney do Dauhá byl plánován na 22. srpna 2021 a navazující let do Frankfurtu nad Mohanem na 23. srpna 2021. Žalobkyně si letenky zarezervovala v rámci akce žalované s názvem „*Teacher Promo*“, která byla časově velmi omezená. Tato akce byla určena pouze určitým profesním skupinám (mimo jiné učitelům a lékařům) a byla omezena na určitý počet letenek (přibližně 20 000). Podle potvrzení rezervace činila cena letenek zaplacená žalobkyní 197,40 eura. Tato cena sestávala z přepravného (*Ticket Fare*) ve výši 0 eur a daní a *Taxes and Carrier imposed Fees* ve výši 197,40 eura. V důsledku dopadů pandemie koronaviru žalovaná lety, které jsou předmětem sporu, zrušila. Žalobkyně se proto v řízení v prvním stupni domáhala uskutečnění cesty v novém termínu ve dnech 24. a 25. července 2022, respektive ve dnech 13. a 14. srpna 2022, pokud jde o zpáteční lety. Žalobkyně se nyní po změně žaloby v odvolacím řízení domáhá uskutečnění náhradní přepravy v létě 2023. Žalovaná uvedenou přepravu odmítá uskutečnit.

Amtsgericht Frankfurt am Main (okresní soud ve Frankfurtu nad Mohanem, Německo) rozsudkem ze dne 18. července 2022 žalobu zamítl [*omissis*]. [Podrobné informace týkající se odůvodnění rozhodnutí Amtsgericht (okresní soud), který odkázal na níže uvedenou judikaturu Oberlandesgericht Köln (vrchní zemský soud v Kolíně nad Rýnem, Německo, dále jen „OLG Köln“)].

Žalobkyně [*omissis*] proti rozsudku Amtsgericht (okresní soud) podala odvolání [*omissis*]. Má za to, že čl. 8 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě nevyžaduje časovou souvislost mezi původní cestou a náhradní přepravou. Rozhodnutí o alternativním termínu naopak přísluší výlučně cestujícímu. Letecký dopravce může vznést jedině námitku nedostatečné kapacity.

Žalovaná navrhuje, aby odvolání bylo zamítnuto, a tvrdí, že nařízení o právech cestujících v letecké dopravě se nepoužije již na základě čl. 3 odst. 3 tohoto nařízení. Žalobkyně si letenky zarezervovala v rámci akce žalované s názvem „*teacher promo*“, která byla časově velmi omezená. Musela uhradit pouze poplatky a odletové daně, a letenky tedy získala bezúplatně.

Úspěch odvolání zaprvé rozhodujícím způsobem závisí na tom, zda se v projednávané věci použije nařízení o právech cestujících v letecké dopravě.

Žalobkyně letenku získala v rámci akce žalované. Žalobkyně musela zaplatit pouze odletové daně a poplatky, které byly v potvrzení rezervace označeny jako „*Taxes and Carrier imposed Fees*“, zatímco přepravné činilo 0 eur. V této souvislosti si předkládající senát předně klade otázku, zda cestující v takovém případě cestuje „bezúplatně“ ve smyslu čl. 3 odst. 3 první alternativy nařízení o právech cestujících v letecké dopravě.

Je-li odpověď na první otázku záporná, tedy pokud cestující v případě, že musí zaplatit pouze daně a poplatky, necestuje bezúplatně, je dále pro rozhodnutí

Anonymizovaná verze

PRACOVNÍ DOKUMENT

o odvolání zásadní, zda se v případě akce „*teacher promo*“ jedná o sníženou cenu, která není veřejnosti přímo nebo nepřímo dostupná.

Lety, které jsou předmětem sporu, byly zarezervovány v rámci této časově a množstevně omezené akce žalované, která byla dostupná pouze určité profesní skupině (určitým profesním skupinám).

[Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), Německo, dále jen „BGH“] ve svém rozsudku ze dne 21. září 2021 (X ZR 79/20) rozhodl, že zvýhodněná cena, kterou letecký dopravce poskytuje, pokud jde o služební cesty pracovníků podniku, který uzavřel příslušnou rámcovou dohodu, je dostupná veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 3 první věty nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. Rozhodnutí BGH v této souvislosti vychází z předpokladu, že cena je dostupná veřejnosti, pokud je určena neurčitému počtu osob, který k leteckému dopravci nemá žádný zvláštní vztah nad rámec vztahu (potenciálního) zákazníka. O zvláštní vztah v tomto smyslu se jedná pouze tehdy, pokud zvýhodnění nebylo poskytnuto pouze za účelem zvýšení odbytu, propagace nebo udržení zákazníků, nýbrž s ohledem na navázanou spolupráci nebo jiné vazby. Podle obecného chápání označuje pojem „veřejnost“ neurčitý počet osob, které nemají žádné zvláštní vzájemné vazby. Podle těchto kritérií je cena dostupná veřejnosti i v případě, že jí nemůže využít každý potenciální zákazník. Rozhodující je naopak to, zda lze dostatečně přesně určit počet osob, které přicházejí v úvahu, a zda tyto osoby mají dostatečnou vzájemnou vazbu a lze je ve vztahu k veřejnosti vymezit jako uzavřenou skupinu. V případě cen určených pro firemní zákazníky BGH rozhodl, že mezi zvýhodněnými osobami neexistuje dostatečně úzká vazba, pokud akční ceny sice nejsou dostupné všem, avšak okruhu zvýhodněných osob je společné pouze to, že splňuje stanovená kritéria.

Podobně je tomu i v projednávané věci. Je sice pravda, že daná akce nebyla dostupná všem, nýbrž pouze skupině osob, resp. profesní skupině vymezené žalovanou. Předkládající senát si proto klade otázku, zda lze judikaturu BGH použít i na projednávanou věc, v důsledku čehož se jedná o cenu, která je dostupná veřejnosti a umožňuje použití nařízení o právech cestujících v letecké dopravě.

Předkládající senát má v projednávané věci za to, že akce žalované není ani programem pro často cestující zákazníky, ani jiným obchodním programem ve smyslu čl. 3 odst. 3 druhé věty nařízení o právech cestujících v letecké dopravě.

Pokud je odpověď na výše vznesenou první a druhou otázku záporná, tedy pokud se použije nařízení o právech cestujících v letecké dopravě, je dále pro rozhodnutí o odvolání zásadní to, zda náhradní přeprava podle čl. 8 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě musí mít časovou souvislost s původně rezervovanou cestou.

Podle judikatury OLG Köln (rozsudek OLG Köln ze dne 26. února 2021, 6 U 127720; rozsudek OLG Köln ze dne 6. května 2022, 6 U 219/21) může cestující

Anonymizovaná verze

PRACOVNÍ DOKUMENT

podle čl. 5 odst. 1 písm. a) a čl. 8 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě v případě zrušení letu od provozujícího leteckého dopravce v zásadě požadovat přesměrování na cílové místo určení za srovnatelných dopravních podmínek v pozdější době [než při nejbližší příležitosti, viz čl. 8 odst. 1 písm. b) tohoto nařízení] podle svého přání s výhradou dostupnosti míst. Z výkladu daného ustanovení vyplývá, že změna rezervace sice musí být provedena bezplatně, avšak musí mít i časovou souvislost s původní cestou. Formulace „přesměrován[í] za srovnatelných dopravních podmínek a při nejbližší příležitosti na jejich cílové místo určení“ uvedená čl. 8 odst. 1 písm. b) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vytváří jednoznačnou časovou vazbu na původní cestovní plán cestujícího. Pro formulaci „přesměrován[í] za srovnatelných dopravních podmínek na jejich cílové místo určení v pozdější době podle přání cestujícího s výhradou dostupnosti míst“ použitou v čl. 8 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě se proto nabízí obdobný výklad. OLG Köln se v tomto ohledu zaměřuje na smysl a účel daného ustanovení a argumentuje tím, že nařízení o právech cestujících v letecké dopravě svými vzájemně provázanými pravidly usiluje o ochranu cestujících pouze během příslušné cesty. Ustanovení tohoto nařízení cestujícímu nepřiznávají právo na libovolnou bezplatnou změnu rezervace, která nikterak nesouvisí s plánovanou cestou, například na let konající se až po původně plánované cestě, v obzvláště drahé cestovní sezóně. Pokud jde o čl. 8 odst. 1 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě, jedná se z hlediska jeho smyslu o určitý druh nároků z odpovědnosti za vady pro případ nesplnění smlouvy. Článek 8 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení nicméně v konečném důsledku *ex nunc* zakládá nárok na zrušení smlouvy, pokud ještě nebyla splněna, respektive nesplnila svůj účel. V případě čl. 8 odst. 1 písm. b) a c) tohoto nařízení se tak jedná o nárok na dodatečné splnění, který je po obsahové stránce přirozeně vázán na smlouvu o letecké přepravě. Tento nárok v zásadě souvisí na původně plánované cestě. Zda je zachována souvislost, která je v tomto ohledu vyžadována, závisí na okolnostech plánované cesty, přičemž podle německého práva je nárok na uskutečnění přepravy zpravidla třeba kvalifikovat jako relativní fixní závazek. V případě nedodržení doby plnění nenastává nemožnost [splnění závazku], plnění spočívající v uskutečnění letecké přepravy lze poskytnout dodatečně, věřitel je však oprávněn odstoupit od smlouvy. Dodržení doby plnění nicméně není natolik podstatné, že má daná transakce stát nebo padat s včasným plněním. Kdy opožděné plnění (přílet) pro cestujícího již nemá smysl a už nepředstavuje plnění, tedy stane se nemožným, závisí na původním cestovním plánu cestujícího. Nic jiného nevyplývá ani z nezávazných pokynů Komise pro výklad nařízení o právech cestujících v letecké dopravě (Úř. věst. 2016, C 214, s. 5) ani jejich doplnění v souvislosti s nákazou Covid-19 (Úř. věst. 2020, CI 89, s. 1). Komise nedospěla k jednoznačnému názoru, že nárok vyplývající z čl. 8 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě lze uplatnit ještě i po letech, a to v souvislosti se zcela jinou cestou.

Náhradní přeprava podle čl. 8 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě by tudíž v projednávané věci byla vyloučena. Žalobkyně se nyní po změně žaloby v odvolacím řízení domáhá uskutečnění náhradní přepravy v létě

Anonymizovaná verze

PRACOVNÍ DOKUMENT

2023. Původní lety se naproti tomu měly uskutečnit v srpnu 2021. V případě takového časového odstupu již na základě judikatury OLG Köln nelze vycházet z časové souvislosti. Předkládající senát však považuje za sporné, zda lze znění daného ustanovení vykládat v tom smyslu, že mezi původním letem a náhradní přepravou musí jakožto nepsaný znak existovat určitá časová souvislost. Ve znění daného ustanovení pro tento závěr každopádně nelze nalézt oporu, a proto je nyní třeba tuto výkladovou otázku předložit Soudnímu dvoru.

[*omissis*]

PRACOVNÍ DOKUMENT

Anonymizovaná verze